

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83438,Zuber-Rudolf.html>
2022-10-06, 12:45

Zuber Rudolf

ZUBER Rudolf (15 IX 1858, Orlat, Siedmiogród – 7 V 1920, Lwów), geolog. Syn Edwarda, oficera wojsk austriackich, i Pauliny Domaschlitzky; ojciec Stanisława Rudolfa.

Ukończył gimnazjum we Lwowie (1876), po czym w tamtejszym uniwersytecie studiował do 1881 chemię i mineralogię u F. Kreutza i B. Radziszewskiego. Przez następne dwa lata uzupełniał swą wiedzę geologiczną w Uniw. Wiedeńskim u M. Noymayra, E. Suessa i G. Tschermaka. Doktorat obronił w uczelni lwowskiej na podstawie rozprawy *Przyczynek do znajomości dolomitu* (1881) i tamże habilitację w 1884, przedkładając studium *O łączności Karpat z Alpami*

Podczas pobytu w Wiedniu współpracował z państwowym Zakładem Geologicznym, a po powrocie do Galicji w roku akademickim 1883/84 był asystentem w Katedrze Mineralogii UJ w Krakowie. Jako docent uniwersytetu we Lwowie był przede wszystkim badaczem karpackich terenów naftowych oraz doradcą firm poszukujących i eksploatujących złoża tamtejszych bituminów. Jednocześnie nawiązał korespondencyjny kontakt z I. Domeyką w Santiago de Chile, za którego radą podjął pracę w Argentynie (penetrował także kraje sąsiednie, poszukując złóż metali oraz węgla kamiennego i ropy naftowej). Po powrocie do kraju odnowił habilitację i od 1896 był profesorem geologii macierzystej uczelni. Jednocześnie jako współpracownik Komisji Fizjograficznej AU uczestniczył w pracy nad *Atlasem geologicznym Galicji* w skali 1:75 000. Arkusze wykonane przez Z. (z. 2. z 1888 i z. 17 z 1905) należą do najlepszych. Osiągnięciem była również *Mapa obszarów naftowych Galicji* (1897).

W ścisłym tego słowa znaczeniu był geologiem terenowym, który obszary naftowe galicyjskich i rumuńskich Karpat

poznał jak nikt przed nim. Wyniki swych badań wykorzystał w licznych publikacjach, ogłaszanych w różnych językach, również w krajach swoich okresowych pobytów. Złożyły się one ostatecznie na ogłoszoną w 1918 książkę *Flisz i nafta*, w której powołał się na swe spostrzeżenia z głównych terenów eksploatacji z Europy (m.in. Kaukaz), Azji (m.in. Indie), Ameryk i Afryki. W książce tej, mając pełną świadomość migracji bituminów w spękanych skałach (nie tylko piaskowcach fliszowych) oraz jej kolektorach w niektórych strukturach fałdowych, stwierdzał, iż kopalina ta zawdzięcza swą genezę tłuszczom roślinnym uwieczonym w skałach okrucowych stref przybrzeżnych. Późniejsze badania geologów XX w. wykazały, że tego typu procesy są szczególnym przypadkiem zjawisk tworzenia się bituminów naturalnych.

Do klasyki należą, nadal cytowane, opracowania Z. dotyczące galicyjskich obszarów naftowych, a w tym: *Stosunki geologiczne okolic Mrażnicy i Schodnicy* (razem z F. Kreutzem, 1881), *Geologia pokładów naftowych w Karpatach galicyjskich* (1899), *Stratygrafia formacji karpackich* (1899), *Przyczynek do stratygrafii i tektoniki Karpat* (1909), *Beiträge zur Geologie des Punjab-Ostindien* (1914), *O pochodzeniu nafty* (1914), *Zarys budowy płn.-wsch. Karpat fliszowych* (1915).

W publikowanym dorobku Z., dotychczas znanym historykom ledwie w zarysie, są opracowania dotyczące zarówno problemów ogólnogeologicznych, jak i szczegółowych, np. *O skałach magmowych okolic Krzeszowic* (1885), *O węglu kamiennym w Kordylierach argentyńskich* (1885), *W sprawie pochodzenia podkarpackiej formacji solnej* (1904). Uczniowie Z. z Uniw. Lwowskiego zwykle kontynuowali badania mistrza, stając się nie tylko badaczami ropy naftowej, lecz także gazu ziemnego (zwłaszcza W. Rogala) oraz karpackich wód mineralnych (np. J. Nowak).

Z. od 1916 był członkiem AU (od 1919 PAU), uczestniczył w wielu krajowych i zagranicznych organizacjach społecznych, zwłaszcza w Polskim Tow. Przyrodników im. Kopernika (okresowo był przewodniczącym i redaktorem „Kosmosu”) oraz Deutsche Geologische Gesellschaft. Był redaktorem

naczelnym czasopisma „Nafta” (1893–95). Na łamach różnych czasopism często ukazywały się jego polemiki (np. *Kilka uwag nad Dra Olszewskiego teorią pochodzenia nafty w Galicji*, 1881).

Opracował specjalistyczne ekspertyzy na potrzeby delegacji polskiej na konferencję pokojową w Paryżu (1919). Przyczynił się wydatnie do uruchomienia kierunków geologicznych na polskim UW u zarania niepodległości (m.in. doktorat J. Lewińskiego). Nieoczekiwanie zmarł w okresie pandemii grypy.

Nazwisko Z. zostało utrwalone m.in. w nazwach gatunkowych skamieniałości. Krynicka woda mineralna „Zuber” została nawiercona w miejscu przez niego wskazanym.

SBTP (Z.J. Wójcik); SPPT (Z.J. Wójcik); Fleszarowa; Śródka.

Zbigniew Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)